

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Vierendertigste zondag door het jaar • Christus, Koning van het heelal

Tweede Boek Samuël 5, 1-3 • Psalm 122 • Brief aan de Kolossenzen 1, 12-20 • Lucas 23, 25-43

Een gekruisigde koning

Deze zondag gaan de Schriftlezingen over het koningschap. In de eerste lezing wordt David tot koning gezalfd. In de tweede wordt Jezus in een hooggestemde hymne bezongen als eerstgeborene van heel de schepping, middelpunt van het heelal en hoofd van de Kerk. In de evangelielezing daarentegen wordt hij bespot als „koning van de joden” en aan het kruis genageld. Een woorddienst vol contrasten, die ons doet nadenken over de vraag in welke zin wij Jezus ‘koning’ mogen noemen.

Koningen waren in de wereldgeschiedenis vaak potentaten en machtswellustelingen. In Israëls geschiedenis was dat eveneens het geval, lees er de boeken Koningen in de Bijbel maar op na. Toch verwachtte Israël iets anders van zijn koningen. Deuteronomium 17, 14-20 schildert het ideaalbeeld. De koning van Israël wordt door God uitgekozen uit het volk. Hij mag zich niet boven zijn volksgenoten verheven achten. Hij mag niet uit zijn op militaire, politieke en economische macht. („Niet veel paarden, niet veel vrouwen en niet veel zilver en goud vergaren” staat er letterlijk. Paarden speelden immers een rol in de oorlogvoering, en de huwelijken van de koning waren vaak gearrangeerd om politieke motieven.) Hij mag zijn onderdanen niet tot lijfeigenen en slaven maken. Elke dag moet hij in de Tora lezen en die in praktijk brengen.

David was in vele opzichten het voorbeeld van een goede, messiaanse koning. In de eerste lezing vernemen we dat hij door de Ene was aangewezen en uit het volk genomen, en dat hij zich een goed leider had getoond, een man van bevrijding. Uit andere verhalen blijkt dat hij nederig en bescheiden was, en dat hij zijn vijanden kon vergeven en liefhebben. Hij was een man naar Gods hart, een geliefde koning. Zijn opvolgers waren dat veel minder.

Maar Israël bleef uitkijken naar een koning die zou opkomen voor vrede en gerechtigheid en die zorg zou dragen voor de zwaksten. „Hij zal de redder zijn van de arme, een vriend voor hem die niemand heeft. Voor kleine mensen is hij bereikbaar, de rechtelozen geeft hij hoop. Hun bloed is kostbaar in zijn ogen, hij koopt hen vrij uit het slavenhuis”, zingt de dichter van Psalm 72, een gebed voor de koning.

In Messias Jezus, zoon van David, zien wij dat koningschap naar Gods bedoeling ten voeten uit. Deze koning gaf alle macht uit handen. Hij achtte zich de minste van zijn broeders en zusters, en waste zijn leerlingen de voeten. Zijn bevrijdende manier van leven bleek zo'n bedreiging voor de gevestigde machten, dat ze hem uit de weg ruimden. Toen gaf hij ook nog zijn leven, uit liefde. In de evangelielezing, uit het lijdensverhaal volgens Lucas, klinkt driemaal de spottende uitroep: „Als gij messias of koning zijt, red dan uzelf.” Uit de mond van de overheidspersonen, van de Romeinse soldaten en van een van de twee misdadigers die samen met Hem werden gekruisigd. Ongewild vestigen zij daardoor de aandacht op wat altijd Jezus' diepste inspiratie en levenskeuze is geweest: niet zichzelf, maar anderen redden. Die consequent volgehouden levenshouding bracht Hem uiteindelijk op het kruis, en zelfs daar blijft Hij er nog trouw aan. Zelfs als gekruisigde was Hij nog begaan met het lot van anderen, getuige daarvan zijn woorden tot de tweede misdadiger: „Vandaag nog zult gij met mij zijn in het paradijs”.

Koning Jezus heeft niet zichzelf, maar anderen willen redden. Daarom heeft God Hem hoog verheven, en Hem de naam verleend, die boven alle namen is. Daarom noemt Paulus Hem, in de tweede lezing, „beeld van de onzichtbare God”, „erstgeborene van heel de schepping” en „hoofd van het lichaam dat de Kerk is”. Jezus' koningschap is in tegenspraak met elk triumfalisme. Jezus is een koning van een andere soort: niet een die macht nastreeft en 'zichzelf redt', maar een dienende koning, die anderen wil redden en solidair blijft met de minsten.

PAUL KEVERS

VIERENDERTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR
25 november 2007

Eerste lezing *Tweede Boek Samuël 5, 1-3*

In die dagen begaven alle stammen van Israël zich naar David in Hebron en zeiden: „Hier zijn wij, uw eigen vlees en bloed. Vroeger al, toen Saul nog over ons regeerde, was u degene die de troepen van Israël aanvoerde. Daarenboven heeft de Heer u verzekerd: gij zult mijn volk Israël hoeden; gij zijt het die over Israël zult heersen.”

Alle oudsten van Israël kwamen naar de koning in Hebron en koning David sloot met hen in Hebron een verbond ten overstaan van de Heer, en zij zalfden David tot koning over Israël.

Tweede lezing *Brief aan de Kolossenzen 1, 12-20*

Broeders en zusters,

Blijmoedig danken wij God, de Vader, omdat Hij u in staat stelde te delen in de erfenis van de heiligen en te leven in het licht. Hij heeft ons ontrukkt aan het domein van de duisternis en overgebracht naar het Koninkrijk van zijn geliefde Zoon. In Hem is onze bevrijding verzekerd en zijn onze zonden vergeven.

Hij is het beeld van de onzichtbare God, de eerstgeborene van heel de schepping. Want in Hem is alles geschapen in de hemelen en op de aarde, het zichtbare en het onzichtbare, tronen en hoogheden, heerschappijen en machten. Het heelal is geschapen door Hem en voor Hem. Hij bestaat vóór alles en alles bestaat in Hem.

Hij is ook het hoofd van het lichaam dat de Kerk is. Hij is de oorsprong, de eerste die van de dood is opgestaan om in alles de hoogste te zijn, Hij alleen. Want in Hem heeft God willen wonen in heel zijn volheid, om door Hem het heelal met zich te verzoenen en vrede te stichten door het bloed, aan het kruis vergoten om alles in de hemel en op aarde te verzoenen, door Hem alleen.

Evangelie *Lucas 23, 25-43*

Toen Jezus aan het kruis hing, stond het volk toe te kijken, maar de overheidspersonen lachten Hem uit en zeiden: „Anderen heeft Hij gered; laat Hij zichzelf eens redden, als Hij de Messias van God is, de uitverkorene!” De soldaten brachten Hem zure wijn, en ook zij voegden Hem spottend toe: „Als Gij de koning der Joden zijt, red dan uzelf.” Boven Hem stond als opschrift in Griekse, Romeinse en Hebreeuwse letters: „Dit is de koning der joden.”

Ook een van de misdadigers die daar hingen, hoonde Hem: „Zijt Gij niet de Messias? Red dan uzelf en ons.”

Maar de andere strafte hem af en zei: „Hebt zelfs jij geen vrees voor God terwijl je toch hetzelfde vonnis ondergaat? En wij ondergaan dat vonnis terecht, want wij krijgen wat wij door onze daden verdiend hebben; maar Hij heeft niets verkeerd gedaan.” Daarop zei hij: „Jezus, denk aan mij wanneer Gij in uw Koninkrijk gekomen zijt.”

En Jezus sprak tot hem: „Voorwaar, Ik zeg u: vandaag nog zult gij met Mij zijn in het paradijs.”